

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

<i>Гоголева Олена Миколаївна, Бочков Павло Миколайович</i> АНАЛІЗ СПРИЙНЯТТЯ СУЧАСНОЮ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ НОВИХ ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	964
<i>Заверзаєв Валерій Володимирович, Адеєва Ольга Вікторівна</i> ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ ТА ЗНЯТТЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ	966
<i>Чертов Іван Іванович, Ганчар Іван Лазарович</i> НАРОДЖЕНІ В УКРАЇНІ, УНІКАЛЬНІ БОЙОВІ МИСТЕЦТВА	967

СЕКЦІЯ 29. ДІЯЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК У ЗАКЛАДАХ ВИШОЇ ОСВІТИ

<i>Іванійчук Таїсія Юріївна, Нерубацька Лариса Миколаївна</i> СЕРВІСИ ВІДКРИТИХ СИСТЕМ ІНСТИТУЦІЙНИХ РЕПОЗИТАРІВ У ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ УНІВЕРСИТЕТУ	970
<i>Дремлюга Ольга Олексіївна, Опольська Тамара Іванівна</i> ПРОГРАМНІ СЕРВІСИ ПЕРЕВІРКИ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ НА НАЯВНІСТЬ ПЛАГІАТУ: ДЕТЕКТОРИ КОНТЕНТУ ШІ.	972
<i>Макуха Світлана Миколаївна</i> ВПЛИВ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ	974
<i>Петренко Олена Сергіївна, Фоміна Світлана Олегівна</i> ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ КОРИСТУВАЧАСТУВАЧІВ, ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛОГРАФІЧНИХ ЗНАНЬ	976
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	979

В цілому DOI не має прямого впливу на якість надання освітніх послуг, однак, наукові дослідження, які мають DOI, можуть мати певний вплив на якість освіти через механізм підвищення рівня знань та освіченості, розвиток наукового мислення та дослідницьких навичок.

Список використаних джерел

1. Bangert D., Frances M. PIDs to Support Discovery and Citation: Persistent Identifier Service Design and Delivery at UNSW Library. *Proceedings of the ACM/IEEE Joint Conference on Digital Libraries / Inst. of Electrical and Electronics Engineers Inc.* 2017. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/document/7991610>.
2. Coetzer G., Botha R., Schollar C., Elger K. An Institutional Research Data Repository and Digital Object Identifiers for SARA Radio Astronomy, Fundamental Astronomy, and Geodesy Datasets. *Bulletin of the AAS.* 2022. Vol. 54, Iss. 2. URL: <https://baas.aas.org/pub/2022n2i029/release/1>.
3. Cramer T., German C., Jefferies N., Wise, A. A perpetual motion machine: The preserved digital scholarly record. *Learned Publishing.* 2023. Vol. 36. № 2. P. 312–318. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/leap.1494>
4. Eve M. Digital Scholarly Journals Are Poorly Preserved: A Study of 7 Million Articles. *Journal of Librarianship and Scholarly Communication.* 2024. Vol. 12, Iss. 1. P. 1–23. URL: <https://www.iastatedigitalpress.com/jlsc/article/id/16288/>
5. Pendergrass K. L., Sampson W., Walsh T., Alagna L. Toward environmentally sustainable digital preservation. *The American Archivist.* 2019. Vol. 82, Iss. 1. P. 165–206. URL: <https://meridian.allenpress.com/american-archivist/article/82/1/165/432804/Toward-Environmentally-Sustainable-Digital>
6. Saundry A. Institutional Repository Digital Object Metadata Enhancement and Re-Architecting. *Joint Conference on Digital Libraries.* Toronto, ON, Canada, 2017. P. 307–308. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/document/7991603>
7. Електронні бібліотечні інформаційні системи наукових і навчальних закладів : монографія / за наук. ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна. Київ : Пед. думка, 2012. 176 с.
8. Медведева А. С. Бібліометричні дослідження в бібліотеках як інструментарій моніторингу наукової діяльності : дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.03. Київ, 2020. 204 с.

Ключові слова: наукова бібліотека, якість науково-освітнього процесу університету, інституційний репозитарій, інфометрія, цифровий ідентифікатор об'єкта (DOI).

Keywords: scientific library, quality of the university's scientific and educational process, institutional repository, infometrics, digital object identifier (DOI).

Дремлюга Ольга Олексіївна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач науково-інформаційного відділу наукової бібліотеки

Опольська Тамара Іванівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач науково-методичного відділу

ПРОГРАМНІ СЕРВІСИ ПЕРЕВІРКИ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ НА НАЯВНІСТЬ ПЛАГІАТУ: ДЕТЕКТОРИ КОНТЕНТУ ШІ.

Інформаційно-комунікативні технології (далі – ІКТ) – результат досягнень наукового прогресу, зумовили формування цифрової реальності та штучного інтелекту (далі – ШІ), які активно інтегруються у сферу науки та освіти і надають можливість акумулювати та миттє-

во обробляти величезні масиви інформації, спрощувати доступ до новітніх баз даних тощо. Останнім трендом залучення ІКТ у повсякденне життя науковців, студентів є використання можливостей ШІ [1].

Найважливішими характеристиками академічних текстів є їх оригінальність та автентичність. Кілька років тому ми робили огляд програмних сервісів, які допомагають виявити плагіат в академічних текстах. Нині використання ШІ для написання текстів ускладнює процес перевірки таких текстів на оригінальність. Крім того, що контент, створений ШІ, є потенційно неетичним, він може бути ненадійним і неточним, що призводить до порушення академічної доброчесності. Наразі, в умовах активного технологічного розвитку, до програмних послуг перевірки на плагіат повинні входити модулі, покликані допомогти визначити, чи згенеровано весь текст або якась його частина ШІ. Поряд із сервісами перевірки на плагіат останнім часом через активний розвиток технологій ШІ з'явилося багато виробників програмного забезпечення для виявлення контенту, створеного генераторами ШІ. Таким чином, з появою генераторів ШІ з'явилися і детектори ШІ.

Детектор штучного інтелекту (AI Detector) – програмний інструмент, який аналізує текст, виявляючи у ньому тенденції та закономірності, що дозволяють кваліфікувати текст як створений людиною чи створений ШІ. Сьогодні, залежно від конкретної мети, для виявлення текстів, написаних ШІ, можна вибрати відповідний програмний інструмент. При цьому слід врахувати, що хоча перевірка текстів, що використовуються детекторами ШІ, заснована на потужних технологіях, вона не завжди буває точною. При виборі для використання конкретного програмного інструменту слід звернути увагу на ряд його характеристик: підтримка кількох мовних моделей (розпізнавати текст, згенерований штучним інтелектом, створений у GPT-3, GPT-4, Bard, Claude та інших моделях), точність (давати досить надійні результати), масштабованість (аналізувати великі елементи даних без шкоди для точності), можливість налаштування (налаштовувати процес аналізу), вид звітності, цінова політика. Серед безлічі детекторів ШІ сьогодні можна виділити кілька з них які найбільше зарекомендували себе, виходячи з їх характеристик. Undetectable.ai надійно розпізнає текст згенерований GPT-3, GPT-4, Bard, Claude та іншими популярними генераторами; є обмежена безкоштовна версія. Winston AI має досить високу точність; виявляє більшу частину контенту ШІ, включаючи всі тексти GPT-4; надає безкоштовні базові функції. Originality.AI хмарний інструмент, що поєднує в собі виявлення ШІ та перевірку на плагіат. GLTR не дуже точне, не оновлюється, але можна використовувати безкоштовно. Sapling є одним із найточніших безкоштовних інструментів і є найкращим у своєму класі для уловлювання тексту ШІ в фіксованих (людина+ШІ) текстах. Copyleaks ідентифікує вихідний код, написаний штучним інтелектом, таких інструментів, як GitHub, Copilot і ChatGPT; охоплює понад 30 мов; позначає плагіат та перефразований контент ШІ; висока точність перевірки; має безкоштовну опцію. CrossPlag легкий у використанні, але вимагає реєстрації; великі та складні тексти обробляє з обмеженням. GPTZero простий у використанні; аналіз проводить практично миттєво; реєстрації не вимагає; має низький рівень точності; рівень безкоштовного користування складає 10 000 слів. Writer безкоштовний у використанні; низький показник точності; не працює з файлами, тексти можна завантажити обсягом трохи більше 1500 слів; просте використання безкоштовно перевіряє граматику. Сьогодні великий вибір детекторів ШІ надає всім можливість підібрати необхідний інструмент для своїх цілей, щоб бути обізнаними, дотримуватись правових та етичних принципів у використанні штучного інтелекту та залишатися академічно доброчесними [1].

Оскільки генератори контенту ШІ постійно удосконалюються та навчаються на величезних наборах текстових даних і кодів, то з кожним разом вони створюють все більш досконалі та креативні текстові формати, пишуть креативний контент, дедалі точніше імітуючи стилі письма людини. У зв'язку з цим і програмне забезпечення для виявлення штучного інтелекту – детектори ШІ повинні бути більш складними та точнішими та ідентифікувати не лише

контент, створений ШІ, а й конкретний тип ШІ. Детектори ШІ повинні постійно оновлюватися, щоб формувати точні результати та протистояти постійному вдосконаленню генераторів ШІ. Сьогодні поряд з генераторами ШІ та детекторами ШІ з'явилися гуманізатори ШІ, які спеціально розроблені для «олюднення» тексту, згенерованого ШІ.

Отже, нині роль бібліотеки істотно змінюється, що зумовлює вирішення нею нових завдань та освоєння новітніх практик. Реальність генерує нові виклики сьогодення та майбутнього і вимагає прийняття нової стратегії розвитку наукової бібліотеки, яка має враховувати у своїй діяльності нові інформаційні технології.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Технології хмарних обчислень, ІКТ-аутсорсінг та нові функції ІКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ. *Інформаційні технології в освіті*. 2011. Вип. 10. С. 8–23.

2. York A. 10 Best AI Detection Tools & Checkers in 2024. URL: <https://clickup.com/blog/ai-detection-tools/#0-what-is-ai-detection-software>.

Ключові слова: наукова бібліотека, наукова діяльність бібліотеки, стратегія наукової бібліотеки, детектор ШІ, штучний інтелект, інформаційно-комунікативні технології.

Keywords: scientific library, scientific activity of the library, strategy of the scientific library, AI detector, Artificial Intelligence, Information and communication technologies.

Макуха Світлана Миколаївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач відділу абонементів наукової бібліотеки*

ВПЛИВ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ

Художня література – це вид мистецтва, що є одним із важливіших засобів пізнання людини. «Саме література розвиває свідомість людини, її почуття, волю, психіку, формує людський характер – отже, створює особистість» [1].

У сучасному швидко мінливому світі особистісний розвиток став важливим аспектом життя людей. Однією з найбільш значущих переваг художньої літератури є її здатність сприяти самоаналізу та особистісному зростанню. Читачі, спостерігаючи за персонажами, які стикаються з різними проблемами та дилемами, часто знаходять паралелі зі своїм власним життям. Такі роздуми спонукають людину переглянути свої переконання, цінності та поведінку, що призводить до глибшого самоаналізу та самоаналізу. Співпереживаючи шляхи зростання та трансформації вигаданих персонажів, читачі надихаються на те, щоб стати на свій власний шлях самовдосконалення та розвитку. Тому, робота по залученню молоді до читання є дуже важливою. Читання художньої літератури дає змогу молодим людям зануритися в життя, досвід та емоції різних персонажів. Таке занурення сприяє розвитку емоційного інтелекту та емпатії, оскільки читачі вчаться розуміти та ставитися до різних точок зору. Співпереживаючи вигаданим персонажам, молоді люди глибше розуміють людські емоції та поведінку, що сприяє поліпшенню міжособистісних стосунків і навичок спілкування в реальному житті. Участь у вигаданих оповіданнях стимулює мозок і сприяє когнітивному зростанню. Уявні світи, складні сюжети і розвиток персонажів, що зустрічаються в художній літературі, змушують читачів критично мислити, аналізувати ситуації та встановлювати зв'язки. Така когнітивна стимуляція зміцнює нейронні шляхи та розвиває здібності до розв'язання проблем. Крім того, знайомство з різноманітними сюжетними лініями стимулює творчий потенціал і